

Norsk i smeltedigelen

**Minoritet er blitt majoritet ved 32 osloskoler.
Men alle må lære seg norsk.**

Marianne Lystrup
marily@vl.no

Skolene flere steder i landet er blitt rene kulturelle smeltedigler. Enkelte skoler har elever fra 30 nasjoner. Det er en solid utfordring for så vel barna som lærerne. Andre skoler har ikke så mange ulike nasjoner representert, men har til gjengjeld et veldig stort innslag av en eller to innvandrergupper. Denne utviklingen har gått over lang tid, men har de senere årene akselerert. På fire år er antallet skoler der minoritetsspråklige elever er i flertall, doblet i hovedstaden. Nå er minoritet blitt majoritet ved 32 osloskoler.

Hvordan skal man sørge for at elevene ved skoler med et høyt innslag av elever fra andre kulturer enn den norske, får den undervisningen som gir de beste resultatene? Dette har de senere årene vært diskutert både blant fagfolk og foreldre. Spesielt har man vært oppmerksom på undervisningen i norsk.

En løsning var lenge å tilby et eget undervisningsopplegg i norsk for barn med innvandrerbakgrunn. Dette ville i praksis si at barna fikk undervisning i egne grupper, etter et eget pensum, og det munnet ut i et «b-norsk» på vitnemålet. Denne ordningen var formodentlig en god løsning den gangen det var en måte å ta imot nye innvandrerbarn på. Tanken var at de skulle få en myk overgang, og overføres til vanlig norskundervisning etter hvert som de ble flinkere.

Men slik har det ikke fungert.

I ti år har Akhenaton Oddvar de Leon, leder i Organisasjonen mot offentlig diskriminering «OMOD», kjempet mot denne «b-norsken». For i praksis har den ført til at mange barn fra innvandrerfamilier ikke har fått så god norskundervisning som de burde ha fått. Når 3.-generasjons innvandrere tilbys denne typen norskundervisning, er det nærliggende å tenke at dette ikke er et tilbud, men en sovepute. Og nå har han omsider vunnet fram i sin kamp. Kunnskapsminister Øystein Djupedal kunngjorde mandag at regjeringen har bestemt at ordningen med en egen læreplan for norsk som annenspråk skal opphøre fra høsten 2007. Den fungerte ikke etter hensikten.

OK, så var ikke dette med b-norsk noen super idé. Men hva skal vi gjøre nå da?

Kunnskapsministeren sier til Dagsavisen at «Hver elev skal få norskopplæring tilpasset sitt eget behov».

Det høres jo helt ideelt ut, men samtidig klør det mistenkelig i øynene, – som om noen skulle ha kastet blå i dem. Men for all del, det er flott at myndighetene er ambisiøse på dette feltet. Det har nemlig vist seg at manglende norskkunnskaper er noe av det som er mest til hinder for at folk med annen kulturell bakgrunn får seg jobb. Så det er simpelthen helt livsviktig for disse barna – og for samfunnet – at de lærer seg norsk.

Egentlig burde det være en overkommelig oppgave å sørge for at barn som kommer hit som små, eller i enda større grad hvis de fødes her av innvandrerforeldre, lærer seg norsk. Barn har en utrolig kapasitet til å lære språk fort. Men det forutsetter naturligvis at de går inn for det, og at ikke foreldrene saboterer muligheten deres til å være sammen med barn som har norsk morsmål. Her gjøres det heldigvis stadig nye forsøk. Det er snakk om tilrettelagt barnehagetilbud og språkesting av fireåringer. Enkelte skoler har begynt med å arrangere foreldremøter på tamil eller urdu eller hva det er for slags språk foreldregruppen kunne føle seg hjemme i. Noen ønskesituasjon er det ikke, men som en nødløsning for å avhjelpe det problemet at skolens foreldremøter ofte avvikles med minimal deltakelse fra innvandrerforeldre, kan det være verdt å prøve.

Det er også blitt reist forslag om at man bør tilstrebe å spre innvandrerbarna på flere skoler. Det er jo en formidabel forskjell mellom Vahl, Tøyen og Mortensrud skoler i Oslo, som alle har under ti

prosent etnisk norske elever, og en del skoler, særlig på vestkanten, der det knapt finnes en eneste innvandrer. Det er ikke lett å se hvordan man skal få til en bedre spredning, for slikt henger jo som regel sammen med bosetningsmønsteret, men kunne man finne en løsning på dette, ville mye være vunnet. Gettoløsningen er gammel, men ikke særlig god. For eksempel er det nylig gjennomført en undersøkelse (professor Bjarne Strøm og førsteamanuensis Torberg Falch) som viser at jo flere minoritetsspråklige elever man har på en skole, desto større andel av lærerne mangler godkjent utdanning.

Myndighetene er åpenbart klar over utfordringene og forsøker ulike måter å møte dem på. Men i denne sammenhengen må man heller ikke glemme at læringen også forutsetter samarbeid fra dem som skal lære. Det er misforstått hjelpsomhet å ikke stille krav til innvandrerbarnas foreldre i så måte.

*Marianne Lystrup er journalist i Vårt Lands kulturavdeling.
ml@vl.no*